

Alkotmánybíróság
1015 Budapest, Donáti utca 35-45.
a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján

XL/365 025 862 954 9

PÉCSI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG 2.	
POSTAI ÚTON / MÁSOLATON / ELEKTRONIKUS ÚTON / SZEMÉLYESEN / FAXON / EMAILÉN ÉRKÉZETT	
ÉRK.:	2017 MÁRC 08.
PÉLDÁNY:	1/12 FELZET: <i>f</i>
MELLÉKLET:	1/1 <i>meghatalmazás</i>
ÜGYSZÁM:	3.07.603/2013

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, [REDACTED] (an.: [REDACTED]; szül. hely, idő: [REDACTED] lakik: [REDACTED] 27
[REDACTED] (továbbiakban: Indítványozó), képviselőjében eljárva (ügyvédi meghatalmazás I/1. szám alatt csatolva) a következő

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <i>IV/797-1/2017</i>	
Érkezett: <i>2017 MÁRC 28.</i>	
Példány: <i>1</i>	Kezelőiroda:
Melléklet: <i>12</i>	<i>du</i>

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Kúria Mfv.I.10.130/2016/4. számon hozott ítéletét, mint alaptörvény-ellenes bírói döntést megsemmisíteni szíveskedjék.

Kérelmem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének a XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog).

Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti azt.

Az Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy az Indítványozó felperes volt a támadott ítélet által lezárt ügyben.

A Kúria ítéletét (I/2. szám alatt csatolva) az Indítványozó 2017. január 3-án vette kézhez jogi képviselője útján, az Abtv. 30. § (1) alapján az alkotmányjogi panasz határidőben kerül benyújtásra.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §), ugyanis az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát alapvetően érinti az, hogy a Kúria az eljáró bírói fórumokkal és a peres felekkel ellentétesen, kizárólag a felülvizsgálati eljárásban hiányolt olyan bizonyítást, amely kapcsán mind a bíróságok mind a felek egyértelműen nem vetettek fel kérdéseket, azt valóban fogadták el, és amely bizonyítási „hiány” Indítványozó terhére értékelése miatt az alapügyben született ítéletekkel

homlokegyenest ellentétes ítélettel elvonta az Indítványozó észrevételezési és „védekezési” jogosultságát, kiüresítve ezzel a fegyveregyenlőség elvének garanciális követelményét, ezáltal pedig a tisztességes eljáráshoz való jogot.

A panasz tehát hangsúlyozottan nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe, a beadványban foglaltakat semmiképpen nem lehet ekként értelmezni, az egyértelműen ellentétes lenne az Indítványozó előadásával és annak szándékolt tartalmával.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdése értelmében az Indítványozó kéri adatai zártan kezelését.

II. A tények

1. Az Indítványozó 1981. szeptember 1-jén létesített munkaviszonyt a [REDACTED] Zrt-vel. Indítványozó munkaviszonya a volt munkáltató 2013. augusztus 8-án kelt azonnali hatályú felmondásával (P/3. számon csatolva) szűnt meg. A munkáltatónál töltött 32 évnyi munkaviszony ideje alatt Indítványozó a művezetői munkakörtől egészen az igazgatósági tagságig jutott, munkaviszonya megszűnését megelőzően vezérigazgatói és műszaki igazgatói munkakört is betöltött egyidejűleg.
2. Az előzményekhez hozzátartozik, hogy Indítványozó volt munkáltatójánál 2009-ben átszervezések, leépítések és átcsoportosítások vették kezdetüket, mivel 2009. szeptember 10-én Pécs Megyei Jogú Város Közgyűlése határozatot hozott a [REDACTED] [REDACTED]-vel kötött, 1995. évtől 25 évre szóló üzemeltetési szerződés felmondásáról és arról, hogy egyidejűleg megkeresi a [REDACTED] tulajdonárs magyarországi képviselőjét a privatizációs szerződések közös megegyezéssel történő megszüntetése tárgyában.
3. 2009. október 1-jén Pécs Megyei Jogú Város Közgyűlése 5 millió forint alaptőkével megalapította a [REDACTED] Zrt-t és kizárólagos joggal megbízta a város tulajdonát képező vízi közművek működtetésére. Ennek a teljesen újonnan alapított, a vízi közmű üzemeltetéshez szükséges működtető vagyont, illetve szakemberállományt nélkülöző társaságnak a vezetői foglalták el október 5-én a székházat és munkáltatói jogutódlás címén az ott dolgozó személyi állomány jelentős részét kivonták a [REDACTED] [REDACTED] Zrt. hatásköréből annak beleegyezése nélkül. A többi munkavállalót – köztük több vezetőt – az épületbe be sem engedték, munkahelyüktől gyakorlatilag fizikailag elzárták. A [REDACTED] Zrt.-t tehát *de facto* szinte összes eszközétől megfosztották, ideértve a pénzügyi eszközeit is.
4. Ilyen körülmények között Indítványozó volt munkáltatójának működése gyakorlatilag lehetetlenné vált. Székhelyétől, eszközeitől, vagyonától való megfosztását követően bankszámláihoz sem fért hozzá, miközben a Pécs városán kívüli üzemeltetési feladatait továbbra is biztosítani kellett. Ebben a közegben és rendkívül beszűkült lehetőségekkel kellett volna Indítványozónak vezető pozícióban helyállni.
5. A Munkáltató a felmondást „lényeges, jelentős mértékű vétkes kötelezettségszegésre” alapította.
6. Indítványozó az 1. pontban említett, a részére 2013. augusztus 22-én kézbesített felmondást jogellenesnek találta, így keresetet (I/4. számon csatolva) nyújtott be a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon kérve, hogy a bíróság állapítsa meg a felmondás

jogellenességét, és kötelezze a volt munkáltatót elmaradt jövedelem miatti kártérítés címén 6 havi távolléti díjat és végkielégítés címén további 6 havi távolléti díjat. (Indítványozó ezt a kérelmét annyiban módosította, hogy az elmaradt jövedelem miatti kártérítés helyett a 45 napos felmondási időre járó távolléti díjra tartott igényt.)

7. Az elsőfokú eljárás során rögzített jegyzőkönyvek tanúsága szerint (I/5-I/8. számokon csatolva) a bizonyítási teherről a felek tudomással bírtak, a bíróság annak kapcsán kioktatta őket, az elsőfokú bíróságban kétely nem merült fel, az alperes pedig nem vitatta az Indítványozó által felhozott gazdasági és eszközhiányra vonatkozó előadás tartalmát. Az Indítványozó terhére rótt mulasztások valós okául tehát még alperes is elfogadta, a [REDACTED] teljes kiüresítését, mely a management feladatok megvalósítását szinte teljesen ellehetetlenítette. Mi több, a felek – hangsúlyozottan mindkét fél – által megidézett tanúk előadásai ebben a kérdésben teljesen egybecsengtek Indítványozó hivatkozásával.

8. Az elsőfokú bíróság ítéletében (I/9. számon csatolva) az Indítványozó keresetének mindenben helyt adott, megállapította a felmondás jogellenességét és a kért végkielégítés és a felmondás esetére járó távolléti díj megfizetésére is kötelezte a volt munkáltatót. Az ítéletből kitűnően a bíróság az Indítványozó személyes meghallgatására, a felek által csatolt iratok tartalmára, valamint több tanú vallomására alapította a döntését. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy az Indítványozó által hivatkozott pénz-és eszközhiány tényét, tehát a „felperes ezen állításait az alperes nem vitatta” (ítélet 12. oldal). A Pp. 163. § (2) bekezdése értelmében pedig, ha a bíróság az ellenfél beismerése, mindkét fél egyező vagy az egyik félnek az ellenfél által bírói felhívás ellenére kétségbe nem vont előadása folytán valónak fogadhat el tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merül fel. Az indokolásból kitűnően a volt munkáltató is egyetértett „azzal a felperesi állítással, hogy a személyi állomány valóban drasztikus csökkenést mutatott” (ítélet 13. oldal).

9. Az ítélet 13. oldalán említett tanúmehallgatásból – amely tanút az Indítványozó kérte megidézni (ld. I/10. számon csatolt tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal), tehát az ő bizonyítási indítványának kell tekinteni – szintén kiderült, hogy „eszköz nem állt rendelkezésre, mert 2009 októberét követően az eszköz átkerült a [REDACTED] Zrt-hez”. Erre nézve a I/11. számon csatolt jegyzőkönyv 5. oldalán is található tanú nyilatkozatot.

10. Az elsőfokú ítélet végül abban látta jogellenesnek az azonnali hatályú felmondást, hogy a három törvényi feltétel – munkaviszonyból eredő lényeges kötelezettség, minimálisan súlyos gondatlansággal és jelentős mértékben megszegve – közül a lényeges kötelezettségszegés nem volt megállapítható, hiszen az Indítványozó terhére rótt, elmaradt cselekmények mind a volt munkáltató érdekkörébe eső okokból, nevezetesen finansiális nehézségekből és eszközhiányból fakadtak. Az ítélet rögzítette továbbá azt is, hogy „az alperes a felperes részéről állított azon kijelentéseket nem cáfolta, melynek az volt a lényege,

hogy a felperes folyamatosan éves szinten elkészítette az üzleti jelentéseket és a beszámolókat, ezeket pedig az Igazgatóság elé tárta, az Igazgatóság ismerte ezeket a tényadatokat és el is fogadta azokat, ezen adatokat dokumentáció hiányában az alperes nem tudta cáfolni.”

11. A volt munkáltató fellebbezése nyomán eljárta Pécsi Törvényszék ítéletében (I/12. számon csatolva) az elsőfokú döntést helybenhagyta. Az indokolás értelmében az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és a következtetése is helytálló. Az ítélet indokolásában a másodfokú bíróság arra következtetett, hogy az Indítványozó terhére rótt hiányosságok mind a „felperes, mint műszaki igazgató lényeges feladati közé tartoztak, a kötelezettségzegés azonban jelentős mértékűnek nem tekinthető, a felperes vétkessége pedig enyhe fokúnak (enyhén gondatlannak) minősíthető” (ítélet 2. oldal). A másodfokú döntés hiányosságot a bizonyítás kapcsán nem mutatott ki, arra egyébként maga az alperes sem hivatkozott fellebbezési kérelmében.

12. A volt munkáltató felülvizsgálati kérelmével a Kúria elé került a jogvita, amely fórum az addig született koherens, következetes ítéleteket hatályon kívül helyezte és az Indítványozó kereseti kérelmét elutasította. A mindösszesen egy oldalas érdemi indokolásban elsőként iratellenesnek talált megállapításokat a fórum, amikor adminisztratív jellegű hiba helyett a tüzoltó vízforrásokat érintő felülvizsgálatok elmaradását három és fél év távlatából jelentős mértékű kötelezettség szegésnek minősítette. Ezen felül Indítványozó terhére róta, hogy az általa hivatkozott szakember és pénzügyi fedezet hiányát nem bizonyította. Tette ezt a fent leírtak ellenére, mikor is mind a tanú meghallgatásból mind pedig az alperes általi elfogadásból, nem vitatásból kitűnően a bíróság egyértelműen meggyőződhetett arról, hogy a körülmények fennálltak.

13. A rendes bírói eljárás során tehát mind a bíróság mind pedig a volt munkáltató elfogadott tényként kezelte az Indítványozó munkáltatójánál fennálló körülményeket. Mi több, a volt munkáltatónál zajló folyamatokat nem csak a helyi, de az országos sajtó is hatalmas figyelemmel követte¹, így majdhogynem köztudomású tény volt az átszervezés, eladás és forráskivonás.² A Kúria ennek ellenére nem látta bizonyítottnak a kérdést egy olyan tárgyban, amelyről a rendes bírói fórumok egyike sem gondolat úgy, hogy külön bizonyítani kellene és maga a volt munkáltató is elismerte azt. A bizonyítottság „hiánya” alapozta meg tehát a Kúria hatályon kívül helyező ítéletét. Egy olyan hiány, amely valójában fenn sem állt az egész eljárás során, és amely a Kúrián kívül semelyik fórumnak és félnek „nem hiányzott”.

¹ Az ügy egy szelete még a t. Alkotmánybíróság előtt is vizsgálat tárgyát képezte közérdekű adatigényléssel összefüggő ügyben: 5/2014. (II. 14.) AB határozat.

III. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének okai

A tisztességes eljáráshoz való jog

14. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az AB klasszikus megfogalmazásában: *„a tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmányban explicit módon nem nevesített, de az alkotmánybírói gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog”* [315/E/2003. AB határozat].
15. *„A „tisztességes eljárás” (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem [...] az Alkotmány alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az 57. § többi garanciájának teljesedését is átfogja. Sőt az – 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy 'nem tisztességes’”* [6/1998. (III. 11.) AB határozat].
16. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelménye több elvet és garanciális elemet is magában foglal, így a bírósághoz fordulás jogát, a pártatlanság, valamint a jogegyenlőség követelményét, az ésszerű időn belüli eljárást, a fegyveregyenlőség elvét és a jogorvoslathoz való jogot is.
17. Több alkotmánybírói döntés rámutatott, hogy az eljárás tisztessége olyan minőség, amely az eljárás egészének figyelembevételével ítéltető meg. Az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó döntéseiben meghatározta a tisztességes eljárás által megkövetelt általános ismérveket. Kiemelte, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal *„szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye”* [pl. 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118 120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.].
18. Az Alkotmánybíróság – összefüggésben a döntés indokolásának ügyfél jogorvoslatát segítő jellegével – az indokolást alátámasztó bizonyítékokkal kapcsolatosan arra a konklúzióra jutott, hogy *„azoknak megfelelő alapot kell teremteniük a hatékony*

jogorvosláshoz.” [630/B/2005 AB határozat].

19. Az Alkotmánybíróság újabb gyakorlata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata kapcsán a szükségességi-arányossági teszt alkalmazása is indokoltá válik. Az Alkotmánybíróság a 34/2014. (XI.14.) számú határozatában mondta ki a következőket: „A jelen ügyben azt kellett megvizsgálni, hogy a keresetindítási határidő rövidege, mint a bírósághoz való fordulás jogának, valamint a tisztességes eljáráshoz való jognak a korlátozása megfelel - e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt szükségességi - arányossági tesznek, mely szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” [150]

20. Ugyanezen határozat értelmében a fegyveregyenlőség követelményére vonatkozó eddigi alkotmánybírói gyakorlat is megerősítést nyert, amely szerint az explicit módon az Alaptörvényben csak a büntetőjogi eljárások kacsán rögzített követelmény kiterjeszhető és egyben kiterjesztendő más kontradiktórius eljárásokra is.

21. Az Alkotmánybíróság a fegyveregyenlőség elvének vizsgálatakor megállapította, hogy „a fegyveregyenlőség egyik alapeleme a felek felkészülési lehetőségének biztosítása, egyebek között az iratok tartalmának megismeréséhez való jog garantálásával” [61/2009. (VI. 11.) AB határozat III.2.] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a „fegyverek egyenlőségének elvét csak olyan eljárásjogi szabály sérti, amely az eljárásban részt vevő egyik fél számára több jogot biztosít olyan sarkalatos eljárásjogi kérdések tekintetében, amelyek érdemben befolyásolják a bizonyítást, az eljárás végkimenetelét.” [36/2013. (XII. 5.) AB határozat]

22. „A fegyverek egyenlőségének elvét az Alkotmánybíróság – hasonlóan az EJEB gyakorlatához – a büntetőjogon kívül, így polgári ügyekben is elismeri {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [174]}, azt a tisztességes eljáráshoz való jog részeként kezeli. A fegyverek egyenlőségének elvéből a jelen ügyben felhozott kifogást szem előtt tartva az a követelmény fogalmazható meg, hogy az eljárás alá vont vállalkozások is – a GVH-hoz hasonló módon – megismerhessék a felelősségük megállapítása alapjául szolgáló bizonyítékokat, és arra észrevételt tehessenek. Az eljárás alá vont vállalkozások hatékonyan úgy tudják az ellenük felhozott „vádakkal” szemben védekezésüket felépíteni, ha hozzáférhetnek a GVH, illetve a bíróságok döntését alátámasztó minden releváns dokumentumhoz. Az EJEB – Alkotmánybíróság által is idézett [166/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 545, 560.] – gyakorlata szerint a fegyverek egyenlőségének elve – úgy is, mint a méltányos eljárás szélesebb fogalmának egyik eleme – szerint minden fél ésszerű lehetőséget kell, hogy kapjon arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem

helyezik őt ellenfelével szemben hátrányos helyzetbe. (*Bulut kontra Ausztria*, 17358/90 1996. február 22., 47. bekezdés). A tisztességes eljárásban mind a vádnak, mind a védelemnek lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy a másik fél által előterjesztett észrevételeket és bizonyítékokat megismerhesse és arra nyilatkozhasson. [...] A Bíróság azt is kiemelte, hogy nem csupán az ügy tényállása szempontjából „közvetlenül” jelentős bizonyítékok megvizsgálását öleli fel a fegyveregyenlőség elve egy jogvitás, kétoldalú ('*adversarial*') eljárásban, hanem minden más bizonyítéké is, amely a közvetlen bizonyítékok hozzáférhetőségéhez, hitelességéhez, illetve teljességéhez kapcsolódhat (*Mirilashvili kontra Oroszország*, 6293/04, 2008. december 11., 200. bekezdés).” [3100/2015. (V. 26.) AB határozat, §§ 108-109]

23. Jelen ügyben Indítványozó álláspontja szerint vitán felül meglepetés ítélet született. Az Alkotmánybíróság határozataiban foglalkozott már az ilyen ítéletek és a tisztességes eljáráshoz való jog közötti összefüggéssel. A 3148/2015. (VII. 24.) számú végzésében az Alkotmánybíróság egyrészt azt vizsgálta, hogy az alapeljárásban született ítéletek széttartóak-e és hogy valóban nem merült-e fel tény, adat, bizonyíték vagy arra való felhívás a teljes eljárás során [11].

24. Figyelemmel arra, hogy a t. Alkotmánybíróság több döntésében is hivatkozta és rendszeresen figyelemmel van a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, az alábbiakban a tisztességes eljárás kapcsán ezen fórum gyakorlatát is hivatkozzuk:

25. Az Egyezmény garantálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. A 6. Cikk vonatkozó része szerint „(1) Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. [...]”

26. A 6. cikk által garantált tisztességes eljárás egyes részelemei együttes teljesülése esetén tekinthető a garanciális követelmény teljes egészében megtartottnak. Ilyen részkövetelmények – a szövegből is kitűnően – a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság, az ésszerű idő követelménye, a terhelt személyes jelenléte a tárgyaláson büntetőeljárás során, az indokolt ítélethez való jog illetőleg, a teljesség igénye nélkül a Bíróság gyakorlata értelmében a fegyverek egyenlőségének elve is.

27. A Bíróság esetjoga értelmében a tisztességes eljáráshoz való jogra való hivatkozás megillet minden olyan személyt, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze. (ld. *Le*

Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium, 23 June 1981, § 44, Series A no. 43)

28. Az eljárás tisztessége követelményének sérelmét a Bíróság csak akkor tartja megállapíthatónak, ha azt a per későbbi szakaszaiban sem orvosolták. A tisztességes eljárás hiánya megállapítható például, ha az eljárásban a felek számára nem volt biztosítva a felek egyenjogúsága, mellérendeltsége, a megfelelő részvétel vagy a fegyverek egyenlőségének követelménye.

29. A Bíróság többször megállapította, hogy a tisztességes eljárás kapcsán a szabályozás a Részes Állam hatásköre, annak megtartása pedig a nemzeti bíróságok elsődleges feladata. A Bíróság az ilyen természetű ügyekben az Egyezmény értelmében azt vizsgálja, hogy maga az egész eljárás természete tisztességesnek minősíthető-e. (*Elsholz v. Germany* [GC], no. 25735/94, § 66, ECHR 2000-VIII)

30. A Bíróság esetjoga értelmében azon eljárások, ahol a nemzeti jog fellebbezési lehetőséget is biztosít, az alapeljárás olyan meghosszabbításának kell tekinteni a fellebbezési eljárást, ahol az alapügyben érvényesítendő tisztességes eljárás követelményeit szintén szem előtt kell tartani. (ld. *Delcourt v. Belgium*, 17 January 1970, § 25, Series A no. 11; *Gurov v. Moldova*, no. 36455/02, § 33, 11 July 2006)

31. A fegyverek egyenlőségének elvét a Bíróság az Egyezmény 6. cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jogból eredő jogosultságként kezeli, és az Egyezmény szövegezéséből is kitűnően mind polgári, mind büntetőügyekben érvényesítendő kritériumként tekint rá. Ezt alátámasztandó a következőkben idézett ügyekben a Bíróság maga is vegyesen hivatkozik polgári és büntető ügyek során kialakított gyakorlatára a fegyverek egyenlőségét illetően.

32. A *Kress vs. Franciaország* ügyben kifejtett álláspontja szerint ennek a jognak lényegi tartalma: mindkét fél számára ésszerű lehetőség biztosítása arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt nyilvánvalóan hátrányos („*substantial disadvantage*”) helyzetbe ellenfeléhez képest. Általánosságban elmondható tehát, hogy egyfajta tisztességes egyensúly („*fair balance*”) kell fennálljon a felek között.

33. A Bíróság megállapította, hogy a „méltányos eljárás” – amelynek eleme a fegyverek egyenlősége – elvben is magában foglalja az eljárásban résztvevő félnek a jogát arra, hogy minden dokumentumról és észrevételről tudomást szerezzen, amelyet a bíróság elé tártak és lehetőséget kell, hogy kapjon annak vitatására is.

34. A strasbourgi esetjog alapján lényegi eleme a fegyveregyenlőségnek az ún. „szóváltásos eljáráshoz való jog”, amely során a feleknek lehetőséget kell biztosítani, hogy a bíróság elé terjesztett kérelmekre, beadványokra reagálhassanak.

35. A Bíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog fegyverek egyenlőség elvének érvényesülését nem a bizonyítékok elfogadhatósága vagy épp megállapításának a módja kapcsán kell vizsgálni, hanem a fair eljárási elemek teljesülésére, így különösen a bizonyíték vételének módjára tekintettel. (ld. *Olujic v. Croatia*, no. 22330/05., 77. §, 2009. február 5.)

36. A bizonyítékok kapcsán a Bíróság azt is megállapította, hogy a bizonyítékok elfogadása, mérlegelés, azok szolgáltatásának a módja minden esetben a nemzeti szabályozás kérdése, a Részes Államok hatásköre. A Bíróság azt vizsgálja, hogy az egész eljárás során érvényesült-e a fair eljárás követelménye, amelynek ki kell terjednie a bizonyítékokkal kapcsolatos eljárási cselekményekre is. (ld. *Pákozdi v. Magyarország*, no. 51269/07, 25 November 2014, § 29.)

A fenti elvek jelen ügyre történő alkalmazása

37. Mindenekelőtt rögzítem a következőket. Indítványozó teljes mértékben tisztában van azzal, a legutóbb a 3003/2017. (II.2.) számú határozatban megerősített alkotmánybírói gyakorlattal, hogy „*az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvényellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára*” [26]. Indítványozó jelen ügyben tehát nem azt várja a t. Alkotmánybíróságtól, hogy akár a teljes eljárást vagy magának a bizonyítékoknak a felülmérlegelését végezze el. Az egyetlen központi, Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát érintő kérdés a következő. Séríti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot az a tény, hogy az eljárást lezáró kúriai szakban merül fel és fellebbezési illetőleg felülvizsgálati lehetőség nélkül esik Indítványozó terhére egy olyan bizonyítási kérdés – illetőleg annak hiánya – amelyet a két, pécsi székhelyű rendes bírói fórum és az eljárásban résztvevő felek vitán felül elfogadtak? Indítványozó határozott álláspontja, hogy ügyében meglepetés ítélet született, a fegyveregyenlőség elvének semmibe vételével pedig egyértelműen sérült a tisztességes eljáráshoz való joga.

38. Az Alkotmánybíróság 3202/2016. (X. 11.) számú végzésében rögzítette a következőket. „*Az, hogy valamely bíróság az egyik fél által előterjesztett bizonyítékokat meggyőzőbbnek tartja a másik fél által előterjesztetteknél, önmagában nem eredményezi az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jog sérelmét, miként az sem, ha a bizonyítási indítványt elutasítja, amennyiben döntéséről az indokolásban kellő alapossággal számot ad.*” [19] Ennek kapcsán hangsúlyozom, itt nem a felek által előterjesztett indítvány minősítése a kérdés. A felek és a rendes bírói fórumok bizonyítottnak tekintettek egy tény.

Mindkét peres fél által beidézett tanúk erre nézve előadásokat tettek, továbbá a teljes országos sajtóból bárki tudomást is szerezhetett róla. Egyik félnek és a bíróságoknak sem hiányzott további bizonyítás, a Kúria ennek ellenére, mint derült égből villámcsapás döntött úgy, hogy nem tekinti bizonyítottnak a kérdést, mely Panaszos pernyertességéhez vezetett az eljárás korábbi szakaszában. Ez önmagában még nem lenne alkotmányosan kifogásolható. Az viszont már alkotmányjogi szempontból több mint aggályos, hogy a Kúria nem észlelte, vagy nem foglalkozott vele, hogy az érintett tényre, valóságtartalmának megállapítására az eljárás korábbi szakaszában az eljáró bíróságok nem rendeltek el bizonyítást, mert azt a felek egyező előadása okán valónak fogadták el. Még esetlegesen azt is el lehetne fogadni, hogy a Kúria a felek egyező előadás ellenére nem fogad el eleve valónak egy tényállítást – viszont lehetővé kell tennie a bizonyítást ebben a körben. Minthogy a Kúria előtt bizonyítás nem folyhat, ezért az alkotmányos megoldás az lett volna, ha a Kúria a jogerős ítélet és az elsőfokú verdikt hatályon kívül helyezésével egyidejűleg nem új érdemi határozatot hoz, hanem új eljárásra utasítja az alsóbb fokú bíróságokat. Ez nem történt meg. Nem elutasítás és értékelés tehát a központi probléma, hanem a további jogorvoslatot nem biztosító eljárást lefolytató bírói fórum önkénye, amelynek megítélése alkotmányossági kérdést vet fel.

39. Mi is a központi alkotmányossági probléma jelen ügyben? Indítványozó jogellenesen megszüntetett munkaviszonya miatt peres eljárást kezdeményez. Az eljárás során a tényállásból és a csatolt jegyzőkönyvekből is kitűnően nem volt vita tárgya a felek között, hogy a volt munkáltatót érintő átszervezések miatt az Indítványozó munkahelyén anyagi nehézségek, eszköz- és pénzhiány lépett fel. A felek által idézett tanúk is tettek erre nézve előadást és a teljes helyi és országos sajtó is feltárta a tényeket 2009-től kezdődően. Egyik eljáró rendes bírói fórum sem tájékoztatta Indítványozót arról, hogy ezt a szinte már köztudomású tényt külön bizonyítania kellene. Erre nézve a csatolt jegyzőkönyvekből sem tűnik ki semmi, éppen ellenkezőleg – a tanúk előadásai is ezt a tényt támasztják alá. Ennek ellenére az eljárás rendkívüli fórumaként a Kúria közbeszól, és a bizonyítottságot minden előzetes kérelem (alperesi felülvizsgálati) nélkül, önkényesen kezdte el hiányolni. *Ceterum censeo* – noha ez hangsúlyozottan nem a t. Alkotmánybíróság vizsgálatát érinti –, a Kúria ítélete ellentmond az eljárási szabályoknak is, hiszen bizonyítottság hiányában az ügyet vissza kellett volna rendelni a „hiányosan” eljáró fórum elé, hogy az pótolja azokat. Ehelyett elvonta az Indítványozótól az érdemi előadás tételének lehetőségét azzal, hogy saját maga eldöntötte és lezárta az ügyet egy olyan eljárásban, ahol jogilag kizárt a bizonyítás. Sérült tehát a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye, azon belül is a fegyverek egyenlőségének elve.

40. A meglepetés ítéletek kapcsán fent idézett alkotmánybírói gyakorlat egyik eleme, a széttartó ítéletek tehát egyértelműen azonosíthatóak. Fontos hangsúlyozni, hogy Indítványozó nem gondolja úgy, hogy a felülvizsgálati eljárásban *ab ovo* ne születhetne a korábbiakkal ellentétes ítélet, hiszen ez kiüresítené a felülvizsgálat fogalmát. Ugyanakkor jelen esetben

nem jogszabálysértés miatt, hanem tartalmi okok mentén, ráadásul kizárólag a Kúria által hiányolt tartalmi elemek felvetésével döntött teljesen ellentétesen az a fórum, amely ellen jogorvoslati eljárás a továbbiakban nincs. Az alkotmányjogi problémát fokozza, hogy a Kúria előtti eljárásban nincs bizonyítás, így a hiányolt tényállás-megalapozást Panaszos nem végezhetette el elvileg sem. Mi több, minthogy a „bizonyítottság hiánya” csak a Kúria ítéletéből derült ki, a felülvizsgálati eljárás során korábban fel sem merült, így Panaszos attól a lehetőségtől is el volt zárva, hogy előkészítő iratban vagy szóbeli felszólalásban legalább kifejtse erre vonatkozó álláspontját. A teljes perirat anyagból kitűnően pedig sehol másutt, az eljárás során nem merült fel annak kérdése, hogy bizonyítani kellene az Indítványozó volt munkáltatójánál kialakult gazdasági nehézségeket, Indítványozó hivatkozott rá, a volt munkáltató nem vitatta, a bíróság pedig ezt valóban fogadta el.

41. A Kúria által váratlanul beemelt és hiányolt tényre nézve Indítványozó nem rendelkezett felkészülési lehetőséggel, mivel a Kúria előtti eljárás a bizonyítást már törvényileg kizárja. Fontos kiemelni, hogy Indítványozó nem azért nem terjesztett elő a volt munkáltatójánál kialakult anyagi nehézségekre nézve bizonyítást, mert ne tudott volna ő maga, vagy bírói felhívás útján éppen a volt munkáltató kimutatásokat csatolni, hanem mert igény sem mutatkozott a felek és egyik bírói fórum részéről sem. A teljes eljárásban a Kúria volt az egyetlen elem, amely tájékoztatlanságot mutatott a nyilvánvalóan közismert tényekkel kapcsolatban, ezt a tájékoztatlanságát azonban hamis állítással – ti. nem történt bizonyítást – Indítványozó terhére értékelte.

42. Mindezt annak biztos tudatában tette a Kúria, hogy az érdeemben és visszafordíthatatlanul befolyásolja az eljárás végkimenetelét, negligálva azt az alkotmányos követelményt, hogy az ilyen elemek kapcsán a feleknek reagálási lehetőséget kell biztosítani. Ezt megtehetette volna a Kúria, ha rendes bírói fórumra rendeli vissza az ügyet, amely szerv lefolytathatta volna a bizonyítást, de nem így tett. Ezzel elvonta Indítványozótól azt az elvi lehetőséget is, hogy megnyerje a pert. Az Indítványozó teljesen eszköztelen maradt jogi álláspontja érvényesítésére. Az Indítványozó tisztában van azzal, hogy pernyertességhez való alkotmányos jog nem létezik – arra viszont igen, hogy egyenlő esélyekkel küzdjön meg igazáért. Jelen ügyben az egyenlő esélyt a Kúria megtagadta tőle.

43. Fentiekből kifolyólag teljes mértékben ellehetetlenült Indítványozó joga arra, hogy hatékonyan védekezhessen, előadja a Kúria által hiányolt, egyébként a többi fórum és másik fél által sem vitatott bizonyítékait. Ezek az elemek együttesen és külön-külön sem felelnek meg a fegyverek egyenlősége kapcsán kimunkált alkotmánybírói gyakorlatnak.

V. Kérelem

Összegezve a fentebb részletesen kifejtett indokaimat, a megtámadott kúriai ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogot, mert az eljáró bírói fórum olyan bizonyítás hiányát róta Indítványozó terhére, amely egyrészt bizonyítandó tényként sem merült fel az egész eljárás során, másrészt azt mind a rendes bírói fórumok, mind pedig a felek valóban fogadták el. Az ügyben a korábbi ítéletekkel teljesen ellentétes, meglepetés ítélet született, amely kiüresítette az Indítványozó lehetőségét az érdemi észrevételezésre és védekezés előterjesztésére, ezáltal sérült a fegyveregyenlőség elve, amely a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmére vezet.

Tisztelt Alkotmánybíróság, a beadványban részletesen kifejtett indokok alapján **kérem, hogy a Kúria Mfv.I.10.130/2016/4. számon hozott ítéletét, mint alaptörvény-ellenes bírói döntést semmisítse meg.**

Budapest, 2017. március 6.

Tisztelettel,

Indítványozó képviselőjében:

dr. Karsai Dániel
ügyvéd
Karsai Dániel Ügyvédi Iroda
1056 Budapest, Nyáry Ede u. 10.

.....
dr. Karsai Dániel András
ügyvéd